

سه فیلسوف غرب (بیکن، هابز، اسپینوزا)

تألیف

دکتر محسن جهانگیری
استاد بازنشسته دانشگاه تهران

شماره انتشار ۳۹۹۴

شماره مسلسل ۹۷۷۰

انتشارات دانشگاه تهران

سرشناسه	: جهانگیری، محسن، ۱۳۰۸-
عنوان و نام پدیدآور	: Jahangiri, Mohsen
مشخصات نشر	: سه فیلسوف غرب: (بیکن، هابز، اسپینوزا) / تألیف محسن جهانگیری.
مشخصات ظاهری	: تهران: دانشگاه تهران، مؤسسه انتشارات، ۱۳۹۷.
فروست	: ی + ۳۱۷ ص.
شابک	: انتشارات دانشگاه تهران؛ شماره انتشار ۳۹۹۴.
وضعیت فهرست‌نویسی	: 978-964-03-7213-5
یادداشت	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: نمایه.
موضوع	: بیکن، فرانسیس، ۱۵۶۱-۱۶۲۶ م.
موضوع	: هابز، تامس، ۱۵۸۸-۱۶۷۹ م.
موضوع	: اسپینوزا، باروخ، ۱۶۳۲-۱۶۷۷ م.
موضوع	: فیلسوفان اروپایی
شناسه افزوده	: دانشگاه تهران. مؤسسه انتشارات
رده‌بندی کنگره	: ۱۳۹۷ س۹ ج/ب۷۹۹
رده‌بندی دیویی	: ۱۹۰
شماره کتابشناسی ملی	: ۵۴۱۰۹۱۷

این کتاب مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان است. تکثیر کتاب به هر روش اعم از فتوکپی، ریسوگرافی، تهیه فایل‌های pdf، لوح فشرده، بازنویسی در وبلاگ‌ها، سایت‌ها، مجله‌ها و کتاب، بدون اجازه کتبی ناشر مجاز نیست و موجب پیگرد قانونی می‌شود و تمامی حقوق برای ناشر محفوظ است.

عنوان: سه فیلسوف غرب (بیکن، هابز و اسپینوزا)
تألیف: دکتر محسن جهانگیری
ویرایش ادبی و فنی: سیدابراهیم اشک‌شیرین
نوبت چاپ: اول
تاریخ انتشار: ۱۳۹۷
شمارگان: ۲۰۰ نسخه
ناشر: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران
چاپ و صحافی: مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

«مسئولیت صحت مطالب کتاب با مؤلف است»

بهای جلد سخت: ۵۰۰۰۰۰ ریال

خیابان کارگر شمالی - خیابان شهید فرش مقدم - مؤسسه انتشارات دانشگاه تهران

پست الکترونیک: press@ut.ac.ir - تارنما: http://press.ut.ac.ir

پخش و فروش: تلفکس ۸۸۳۳۸۷۱۲

فهرست مطالب

مقدمه ز

فصل اول - فرانسیس بیکن (۱۶۲۶-۱۵۶۱ م.)

فلسوف علم	۳
احوال	۳
طرح احیاء کبیر یا نوسازی علوم و آثار	۹
اهتمام به روش	۲۶
عقاید و افکار	۳۱
تأثیرگذاری	۸۳
فهرست منابع	۸۹

فصل دوم - تامس هابز (۱۶۷۹-۱۵۸۸ م.)

فلسوف سیاست	۹۵
احوال و آثار	۹۵
روش	۱۰۴
عقاید و آراء	۱۰۸
فهرست منابع	۱۴۲

فصل سوم - باروخ بندیکت اسپینوزا (۱۶۷۷-۱۶۳۲)

فلسوف اخلاق	۱۴۷
احوال	۱۴۷

و □ سه فیلسوف غرب (بیکن، هابس، اسپینوزا)

گسترهٔ معلومات	۱۶۵
آثار	۱۶۷
روش	۱۷۹
فلسفهٔ اسپینوزا	۱۹۷
تعاریف	۱۹۹
نفس	۲۲۸
اندیشه‌های اخلاقی	۲۶۰
اندیشه‌های اجتماعی و سیاسی	۲۶۷
اسپینوزا دکارتی نیست	۲۸۱
تأثیر	۲۸۵
فهرست منابع	۲۹۴

فهرست اعلام

اشخاص	۲۹۹
کتب	۳۰۷
اماکن	۳۱۵

مقدمه

سال ۱۳۶۵ که تدریس فلسفه جدید با عنوان «از بیکن تا هیوم» در گروه فلسفه غرب دانشکده ادبیات و علوم انسانی دانشگاه تهران به عهده نگارنده گذاشته شد. از خوش آمد روزگار با دانشجویانی مواجه شدم که به راستی جویندگان دانش و مشتاقان حکمت بودند. به آنچه در کلاس درس گفته می شد قانع نمی شدند و پیوسته پرسشهایی می کردند و مسائلی پیش می کشیدند که مقتضی شرح و تفصیل بود. اما متأسفانه آن وقت در این زمینه منابع به زبان فارسی اندک و پراکنده بود و کتاب جامعی که فراگیر و مختص فیلسوفان این دوره باشد در دسترس نبود. البته من بحسب وظیفه کتابهایی درباره برخی از فیلسوفان این دوره از جمله: اسپینوزا و بیکن ترجمه کردم و نوشتم و همچنین مقالات متعددی نگاشتم که در مجلات علمی دانشگاه تهران بچاپ رسید و در این مجموعه از آنها استفاده شده است، اما به نگارش کتاب مستقلی توفیق نیافتم. دوره ریعان شهاب و جوانی برق آسا سپری شد و زمان کهولت و پیری فرا رسید و خود را از انجام این مهم ناتوان یافتم. اما از بخت مساعد روزی در دفتر گروه فلسفه در محضر دو تن از استادان جوان زبان‌دان و نکته‌سنج و فلسفه‌فهم، آقایان دکتر سیدمحمدرضا حسینی بهشتی و دکتر محمود خاتمی از تصمیم دیرین خود سخن گفتم و از آن بزرگواران یاری خواستم، خوشبختانه پاسخ مناسب و مساعد یافتم و بنا بر این شد که نگارش بخش بیکن، هابز و اسپینوزا به عهده من باشد. آقای دکتر بهشتی هم دوره رُسانس و نوزائی و عصر جدید دکارت و لایبنیتس و افلاطونیان کمبریج و آقای دکتر خاتمی مشرب تجربه‌گرایی جان لاک، مالبرانش، بارکلی و هیوم را بنویسند. برنامه بخوبی پیش رفت و کتاب آماده چاپ شد و انتشارات دانشگاه تهران چاپ آن را تقبل کرد، اما ناگهان موانعی پیش آمد که از جمله مسافرتها پی‌درپی آقای دکتر خاتمی به خارج از کشور و بیماری اینجانب بود، در نتیجه انتشار کتاب به صورت مجموعه، عملی نشد و پس از مشاوره بنا

ح □ سه فیلسوف غرب (بیکن، هابس، اسپینوزا)

بر این شد که هر کسی نوشته خود را جداگانه و در هر جایی که می‌خواهد با مسئولیت خود بچاپ برساند.

بر خود فرض می‌دانم از جناب آقای دکتر سید محمدرضا بهشتی استاد فلسفه دانشگاه تهران، دامت توفیقاته، که با صبر و حوصله و دقت نظر تلفظ لغات و اصطلاحات و اسامی لاتینی را ملاحظه فرموده و علاوه بر آن متن کتاب را قرائت و اینجانب را بر اشتباهاتی که در آن رخ داده بود آگاه ساختند و نیز از آقای دکتر یوپ لامیر (Joep Lameer) هم‌میهن اسپینوزا که عکس خانه وی را در اختیار من قرارداد تشکر کنم و همچنین از مسؤولان «صندوق حمایت از پژوهشگران کشور» که مساعدتهای مالی کردند و از رئیس و کارمندان انتشارات دانشگاه تهران که وسائل چاپ کتاب را فراهم آوردند سپاسگزارم.

امید است این وجیزه مورد استفاده دانشجویان و طالبان فلسفه قرار گیرد و فرزندگان را بکار آید و از من ناتوان همچون اثر ناچیزی در صفحه روزگار باقی بماند.

والسلام

محسن جهانگیری

تصویر خانه اسپینوزا

نمای دیگری از تصویر خانه اسپینوزا